

Sygn. akt II C 561/16.

UZASADNIENIE

Powódka R. P. wniosła pozew przeciwko Bankowi (...) w W. o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 4 lipca 2007 r. wystawionego przez Bank (...), opatrzonego klauzulą wykonalności, postanowieniem Sądu Rejonowego w Bytomiu z 31 lipca 2007 r., sygn. akt: I1 Co 2558/07. Powódka wniosła również o udzielenie zabezpieczenia powództwa poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bytomiu M. G. pod sygn. akt: KM 1173, jak również o zwolnienie jej od kosztów sądowych.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że pozwany Bank (...) w W. wystawił dnia 4 lipca 2007r. bankowy tytuł egzekucyjny, zgodnie z którym przysługuje mu od powódki wierzytelność wraz z odsetkami, przy tym postanowieniem z dnia 31 lipca 2007 r., sygn. akt: I1Co 2558/07, Sąd Rejonowy w Bytomiu nadał przedmiotowemu tytułowi klauzulę wykonalności. Zdaniem powódki za pozbawieniem wykonalności tytułu wykonawczego przemawia to iż nastąpiło przedawnienie roszczenia tytułu wykonawczego, mając na uwadze 3 letni termin przedawnienia, nadto przemawia za tym treść orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14.04.2015, sygn. akt: P 45/12 oraz fakt, że część zobowiązania objętego tytułem wykonawczym już wygasła wskutek egzekucji prowadzonej wobec dłużnika głównego.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie pozwu w całości, o utrzymanie zaskarżonego postanowienia Sądu Rejonowego w Bytomiu Wydziału I Cywilnego z dnia 31 lipca 2007 r., sygn. akt: I1 Co 2558/07, o nadaniu klauzuli wykonalności Bankowemu Tytułowi E. Nr (...) z dnia 4 lipca 2007 r. w mocy, a także o zasądzenie od powódki na rzecz Pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Pozwana przyzna, że postanowieniem z dnia 31 lipca 2007 r. Sąd Rejonowy w Bytomiu Wydział I Cywilny – Sekcja ds. Cywilnych Egzekucyjnych – nadał klauzulę wykonalności Bankowemu Tytułowi Egzekucyjnemu nr (...) z dnia 4 lipca 2007 r. przeciwko dłużnicze: R. P. (dowód: postanowienie sygn. akt: I1Co2558/07). Podała dalej, że w związku z jej wnioskiem z dnia 11 września 2007 r. Komornik Sądowy Rewiru II-go przy Sądzie Rejonowym w Bytomiu wszczął egzekucję przeciwko powódce z powyższego tytułu, przy czym postanowieniem z dnia 26 maja 2009 r. Komornik Sądowy M. G. umorzyła postępowanie egzekucyjne prowadzone w stosunku do powódki pod sygn. akt: Km 2007/07 na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. Nadmieniła, że w dniu 12 maja 2016 r. Bank (...) w W. przesłał do Komornika Sądowego M. G. kolejny wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko powódce i postępowanie toczy się pod sygn. akt: Km 1173/16. Pozwana powołała się na to, iż czynnością przerywającą bieg terminu przedawnienia jest również złożenie wniosku do komornika o wszczęcie egzekucji, posiłkując się treścią art. 123 k.c. Podniosła, że w okresie od nadania klauzuli wykonalności do dnia złożenia powództwa przeciwko dłużnicze podjęto szereg postępowań egzekucyjnych w celu wyegzekwowania należnych wierzytelności, które skutkowały przerwaniem biegu terminu przedawnienia. Pozwana podniosła także, że prowadzi jednocześnie czynności egzekucyjne w stosunku do dłużnika głównego: Przedsiębiorstwo Produkcji Rolnej Sp. z o.o. z siedzibą w N., jednak do tej pory nie uzyskała zaspokojenia. Nadto zwróciła uwagę na treść art. 97 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawa Bankowego, podnosząc, że powódka jest dłużnikiem banku z tytułu poręczenia weksla in blanco wystawionego przez przedsiębiorstwo Produkcji Rolnej Sp. zo.o. oraz że złożyła oświadczenie o poddaniu się egzekucji z dnia 3 listopada 2005 r. z tytułu zabezpieczenia wierzytelności Banku (...). Nadto pozwana zakwestionowała podniesiony przez powódkę zarzut, iż Bankowy Tytuł Egzekucyjny oparty został na niekonstytucyjnej podstawie prawnej w związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015r., sygn. akt P 45.12.

Ustanowiony dla powódki pełnomocnik z urzędu w osobie adwokata, w piśmie z dnia 6 grudnia 2016 roku podtrzymał dotychczasowe stanowisko, dodatkowo wskazując, iż powódka pismem z dnia 12 września 2016 roku, została poinformowana o sprzedaży przez bank (...) S.A. egzekwowanej wierzytelności na rzecz (...) 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny. Pełnomocnik dalej wskazał, że komornik został powiadomiony o powyższej okoliczności oraz że sprzedaż dochodzonej pozwem wierzytelności została potwierdzona pismem z dnia 29 września 2016 r. przez Bank (...) S.A. W reasumpcji strona powodowa stanęła na

stanowisku, że pozwanego należy uznać, za podmiot który nie posiada tytułu prawnego do wierzytelności objętej bankowym tytułem egzekucyjnym (zbycie wierzytelności na skutek umowy cesji). Zwrócono uwagę na brzemienne art. 79 ust. 2 uchwały ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz na brzemienne wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2014 roku, sygn. akt: II CSK 196/14. Strona powodowa podniosła, że nabywca wierzytelności nie może uzyskać klauzuli wykonalności na bankowy tytuł egzekucyjny, ani też prowadzić egzekucji na podstawie dotychczasowego tytułu wykonawczego.

Jednocześnie na rozprawie z dnia 11 kwietnia 2017 roku pełnomocnik pozwanego zasygnalizował, że w dniu 14 lutego 2017 r. ujawniono wpis w Księdze Wieczystej na podstawie którego nastąpiła, zmiana wierzyciela hipotecznego.

Sąd ustalił, następujący stan faktyczny:

Postanowieniem z dnia 31 lipca 2007 r. Sąd Rejonowy w Bytomiu Wydział I Cywilny – Sekcja ds. Cywilnych Egzekucyjnych – nadał klauzulę wykonalności Bankowemu Tytułowi Egzekucyjnemu nr (...) z dnia 4 lipca 2007 r. przeciwko dłużnicze: R. P. na rzecz Banku (...) w W. (dowód: postanowienie sygn. akt: I1 Co 2558/07).

Wierzytelność będąca podstawą wystawienia powyższego Bankowego Tytułu Egzekucyjnego jest związana z umową kredytu obrotowego złotowego w nieodnawialnej linii kredytowej nr (...) z dnia 03.11.2005 r. zawartą przez pozwaną z Przedsiębiorstwem Produkcji Rolnej Sp. z siedzibą w N.. Powódka była dłużnikiem pozwanej z tytułu zabezpieczenia przedmiotowej wierzytelności pozwanego Banku to jest poręczenia weksla in blanco wystawionego przez Przedsiębiorstwem Produkcji Rolnej Sp. z siedzibą w N. (okoliczności bezsporne).

Wobec pozwanej toczyły się na skutek wniosku pozwanej postępowania egzekucyjne, w oparciu o wskazany wyżej tytuł egzekucyjny nr (...) z dnia 4 lipca 2007 r. (okoliczności bezsporne).

Dnia 21 lipca 2016 r. Bank (...) w W. na warunkach określonych w umowie oraz ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi przełał na rzecz P. 1 Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego swoje wierzytelności wraz z zabezpieczeniami, w tym wierzytelność wynikającą z umowy nr (...) z dnia 03.11.2005 r. (okoliczności bezsporne).

Pismem z dnia 12 września 2016 r. Bank (...) w W. poinformował powódkę o istnieniu powyższej umowy przelewu wierzytelności oraz że w wyniku cesji doszło do przeniesienia zadłużenia powódki z tytułu nieopłaconych należności, wynikających z umowy nr (...), na nowego wierzyciela tj. P. 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny zarządzany przez Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych (...) S.A. reprezentowany przez (...) S.A. z siedzibą w T. (dowód: zawiadomienie z dn. 12 września 2016r. w aktach Km 1173/16 na k. 41)

W Księdze Wieczystej nr (...) P. 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny figuruje jako wierzyciel hipoteczny w odniesieniu do roszczeń wywodzących się z umowy o kredyt nr (...) z dnia 3 listopada 2005 r. (dowód: odpis księgi wieczystej k. 158-208).

Sąd oddalił wniosek o zobowiązanie pozwanego do przedstawienia umowy cesji wierzytelności wraz z załącznikami, ponieważ w świetle wpisu nowego wierzyciela hipotecznego w miejsce dotychczasowego (KW nr (...)) oraz w świetle zawiadomienia o zmianie wierzyciela wystosowanego przez pozwanego do powódki, okoliczności stanu faktycznego związane ze skutkiem cesji w postaci przeniesienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką wynikającą z umowy o kredyt nr (...), zostały ustalone.

Sąd w całości dał wiarę dokumentom znajdującym się w aktach sprawy, albowiem nie ustalono żadnych okoliczności, które mogłyby budzić wątpliwości, co do ich treści i nie były kwestionowane przez żadną ze stron w toku postępowania.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo przy ustalonym powyżej stanie faktycznym podlegało uwzględnieniu.

Powódka oparła powództwo o art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane, gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Nie było sporne pomiędzy stronami, że kwestionowany w niniejszym procesie Bankowy Tytuł Egzekucyjny nr (...) z dnia 4 lipca 2007 r. wystawiony przeciwko dłużniczce: R. P. na rzecz Banku (...) w W., a zaopatrzony w sądową klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Bytomiu Wydział I Cywilny – Sekcja ds. Cywilnych Egzekucyjnych dnia 31 lipca 2007 r. obejmuje wierzytelności pozwanego wobec powódki wynikające z czynności bankowych.

Strony pozostawały również zgodne co do tego, iż wierzytelności objęte tym tytułem stały się przedmiotem cesji na podstawie umowy zawartej dnia 21 lipca 2016 r. przez pozwanego Bank (...) w W. z P. 1 Fundusz Inwestycyjny Z. Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny. Jednocześnie skuteczność przeniesienia wierzytelności hipotecznej na rzecz nowego wierzyciela została wykazana poprzez treść księgi wieczystej nr (...), w dziale IV, Rubryce 4.4, Podrubryce 4.4.1., gdzie zostało ujawnione iż wierzycielem hipotecznym wynikającym z umowy o kredyt nr (...) z dnia 3 listopada 2005 r. jest aktualnie P. 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny (k.192). Zgodnie z art. 79 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece w razie przelewu wierzytelności hipotecznej na nabywcę przechodzi także hipoteka, chyba że ustawa stanowi inaczej. Do przelewu wierzytelności hipotecznej niezbędny jest wpis w księdze wieczystej. Zważyć należy, że wspomniany w przepisie wpis ma charakter konstytutywny.

W związku z powyższym rozważenia wymagała zatem kwestia istnienia legitymacji biernej pozwanego w procesie o pozbawienie bankowego tytułu wykonawczego wykonalności. Warto w tym miejscu wskazać, że legitymację taką posiada wierzyciel określony w bankowym tytule egzekucyjnym niezależnie od tego, czy wierzytelność objęta tym tytułem w rzeczywistości mu przysługuje, czy też w wyniku jej zbycia przeszła na inny podmiot, w szczególności podmiot nie będący bankiem. Wskazać w tym miejscu należy na specyfikę wierzytelności objętych bankowym tytułem egzekucyjnym scharakteryzowaną w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego (por. uchwały z dnia 7 stycznia 2004 r., III CZP 48/03, OSNC 2004/10/155, z dnia 2 kwietnia 2004 r., III CZP 9/04, OSNC 2005/6/98, oraz wyrok z dnia 21 września 2005 r., V CK 152/05 niepublikowany). Sąd Najwyższy podkreślił w wymienionych orzeczeniach, iż wyposażając banki w uprawnienie do wystawiania bankowych tytułów egzekucyjnych ustawodawca przyznał im przywilej kwalifikowany i wyjątkowy. Umożliwił im realizację roszczeń cywilnoprawnych bez konieczności ich dochodzenia w sądowym postępowaniu rozpoznawczym. Z tego względu w Prawie bankowym wytyczone zostały ściśle ramy prawne dopuszczalności posłużenia się przez bank bankowym tytułem egzekucyjnym w celu dochodzenia wierzytelności od jego dłużników. Przyjmuje się już powszechnie, że na podstawie wystawionego przez bank bankowego tytułu egzekucyjnego, zaopatrzonego w sądową klauzulę wykonalności może być prowadzona jedynie egzekucja wierzytelności bankowej i tylko na rzecz banku, a nie na rzecz innej osoby.

Zatem w sytuacji, gdy bank jako uprzywilejowany wierzyciel dokona zbycia wierzytelności na rzecz podmiotu nie będącego bankiem, traci uprawnienie do korzystania z uproszczonego trybu dochodzenia roszczeń na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w sądową klauzulę wykonalności. Nabywca wierzytelności bankowej nie będzie też mógł uzyskać klauzuli wykonalności nadanej bankowemu tytułowi wykonawczemu w trybie art. 788 k.p.c., ale niezbędne stanie się dochodzenie przez niego roszczeń z wierzytelności tych wynikających na zasadach ogólnych, w trybie procesu cywilnego.

W okolicznościach niniejszej sprawy wierzytelność pozwanego w stosunku do powódki, objęta kwestionowanym tytułem wykonawczym przeszła - w wyniku cesji wierzytelności na podmiot nie będący bankiem (...) 1 Fundusz Inwestycyjny Z. Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny. Jedynie ten podmiot może być uznany obecnie za wierzyciela powódki, co nie oznacza że pozwany nie był legitymowany biernie w niniejszej sprawie. Jak już bowiem wskazano to pozwany figuruje jako wierzyciel powódki w bankowym tytule egzekucyjnym zaopatrzonym w sądową klauzulę wykonalności, a zatem w tytule wykonawczym mogącym stanowić podstawę egzekucji (art. 776 k.p.c.). Tytuł

wykonawczy o takiej treści funkcjonuje w obrocie i wobec wynikającego z treści art. 804 k.p.c. zakazu badania przez organ egzekucyjny zasadności obowiązku objętego tym tytułem może stanowić potencjalne zagrożenie prowadzenia przez pozwanego egzekucji przeciwko powodowi.

Mając na uwadze całość powyższej argumentacji nie ulega wątpliwości, że zbycie wierzytelności objętej tytułem wykonawczym jest równoznaczne z wygaśnięciem zobowiązania w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., przy czym chodzi tu o wygaśnięcie zobowiązania między wierzycielem, który uzyskał na swoją rzecz tytuł wykonawczy, a dłużnikiem (por. J. Jankowski "Kodeks postępowania cywilnego Komentarz pod red. K. Piaseckiego, Wyd. C.H. Beck, Wyd. 4, W-wa 2006 r., Tom II, str. 811 a także H. Pietrzakowski "Kodeks postępowania cywilnego" Komentarz pod red. T. Erecińskiego, Wyd. Prawnicze Lexis Nexis, W-wa 2007, Wyd. 2, tom 4, str. 197). Wygaśnięcie zobowiązania ze wskazanej przyczyny nie odnosi zatem żadnego skutku wobec nabywcy wierzytelności objętej bankowym tytułem egzekucyjnym, który nie będąc bankiem zmuszony jest do dochodzenia roszczeń wynikających z nabytej wierzytelności na zasadach ogólnych.

Reasumując, Sąd uznał, że powództwo podlegało uwzględnieniu bez potrzeby rozstrzygnięcia o zasadności zarzutu pozwanego odnoszącego się do przedawnienia roszczenia, jako że byłoby to bezprzedmiotowe w niniejszym procesie. Niezależnie bowiem od oceny zasadności tego zarzutu istniały podstawy do uwzględnienia powództwa, bowiem wobec zbycia przez pozwanego Bank na rzecz podmiotu nie będącego bankiem, wierzytelności objętej zaskarżonym tytułem wykonawczym wygasło zobowiązanie powódki wobec pozwanego, a zatem została spełniona przesłanka powództwa opozycyjnego określona w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Wymaga zaakcentowania, że niesłuszny był zarzut pozwanego, oparty na art. 192 k.p.c. w myśl którego z chwilą doręczenia pozwu zbycie w toku sprawy rzeczy lub prawa, objętych sporem, nie ma wpływu na dalszy bieg sprawy; nabywca może jednak wejść na miejsce zbywcy za zezwoleniem strony przeciwnej. Godzi się bowiem zauważyć, że zgodnie z art. 316 § 1 k.p.c. po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. W toku procesu, bo w dniu 14 lutego 2017 r. ujawniono wpis w Księdze Wieczystej na podstawie którego cesja wierzytelności stała się skuteczna, w myśl art. 79 zd. drugie ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece. Toteż dla Sądu istotnym było ustalenie na dzień wyrokowania, że wierzytelność objęta Bankowemu Tytułowi Egzekucyjnemu nr (...) z dnia 4 lipca 2007 r. należała już do P. 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny.

Warto podać, że Sąd w całości, podzielił argumentację zawartą w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 24 lipca 2013 r., sygn. akt: V ACa 389/13 w zakresie legitymacji biernej banku oraz w zakresie zaistnienia przesłanki umożliwiającej uchylenie bankowego tytułu egzekucyjnego w sytuacji scedowania wierzytelności na podmiot nie będący bankiem.

W tym stanie rzeczy, Sąd w pkt 1 wyroku na mocy art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., pozbawił wykonalności w całości tytuł wykonawczy w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 4 lipca 2007 r. wystawionego przez Bank (...) w W. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Bytomiu z dnia 31 lipca 2007 r. w sprawie I.1. Co 2558/07 w stosunku do dłużniczki R. P..

W pkt 2 wyroku Sąd nakazał pobranie od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Katowicach) kwoty 10 461 zł (dziesięć tysięcy czterysta sześćdziesiąt jeden złotych) tytułem opłaty od pozwu, od której zwolniona była powódka, w oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz art. 98 § 1 kpc. Strona powodowa nie miała obowiązku uiszczenia opłaty przy wniesieniu pozwu w chwili zakończenia postępowania konieczne było zastosowanie przepisu art. 113 ustawy. Co do zasady obowiązek ten przenosi się przede wszystkim na stronę przegrywającą sprawę, ponieważ w myśl ust. 1 tego przepisu koszty sądowe ponoszone tymczasowo przez Skarb Państwa za stronę zwolnioną od nich obciążają stronę przeciwną, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu i wobec tego, iż powódka wygrała opłatą sądową została obciążona strona pozwana.

Jednocześnie godzi się zauważyć, że Sąd nie orzekał o kosztach procesu z tytułu zastępstwa procesowego, jako że ustanowiony w toku postępowania dla powódki pełnomocnik z urzędu nie wnosił o zasądzenie na jego rzecz wynagrodzenia za reprezentowanie powódki w niniejszym procesie.